

08/01/2026

077-5006206

052-6885006

החזרת פעוטה שהוצאה בכוח מבית אמה על ידי שירותי הרווחה באשקלון

בית משפט השלום לנוער באשקלון קיבל את טענות משרדנו והורה על החזרת פעוטה לבית אמה לאחר שהוצאה בכוח ממשמורתה ללא סיבה מוצדקת על ידי שירותי הרווחה בעיריית אשקלון. אין דבר נכון ומרגש יותר מאשר הרגע בו הצדק והאור מופיעים מבעד לחשיכת פטרונותם ושיניהם המושחזות של פקידי הסעד של שירותי הרווחה.

חוק הנוער מפרט כמה מצבים, בהם רואים קטין כקטין נזקק. החלופה הנוגעת לענייננו מצויה בסעיף 2(6) לחוק:

"2. קטין נזקק:

קטין הוא נזקק כשנתקיים בו אחד מאלה:
(6) שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע..."

החוק מעמיד לרשות גורמי הרווחה שורה ארוכה של אמצעים לטיפול בקטינים נזקקים. השימוש באמצעים אלה ייעשה על פי החלטה של בית המשפט לנוער, במסגרת פנייה של פקיד הסעד. אמצעי הטיפול בקטינים הנזקקים מפורטים בסעיף 3 לחוק.

אחד התנאים בחוק מאפשר להוציא את הקטין ממשמורתו של האחראי עליו, אם ראה בית-המשפט שאין דרך אחרת להבטיח את הטיפול וההשגחה, ולמסור אותו למשמורתה של רשות סעד אשר תקבע את מקום חסותו או להורות על החזקתו במעון או במעון נעול כמשמעותם בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971.

לצד הסדרי טיפול אלה מאפשר חוק הנוער לפקיד הסעד לנקוט ב"אמצעי חירום" במצבים שאינם סובלים דיחוי. העניין מוסדר בסעיף 11 לחוק, כדלהלן:

"היה פקיד סעד סבור כי קטין הוא נזקק ונשקפת לו סכנה תכופה או שהוא זקוק לטיפול רפואי או אחר שאינו סובל דיחוי, רשאי הוא לנקוט בכל האמצעים הדרושים לדעתו למניעת אותה סכנה או למתן אותו טיפול אף ללא הסכמת האחראי על הקטין, ובלבד שלא יוחזק קטין יותר משבוע ימים מחוץ לרשותו של האחראי עליו אלא באישור בית המשפט."

בנוסף לכך, מסמך סעיף 12 לחוק הנוער את בית המשפט, בהחלטת ביניים, להורות על נקיטת אמצעים זמניים לגבי הקטין ולאשר אמצעי חירום שננקטו לגביו על-ידי פקיד הסעד.

דרישת האיזון האמורה קיימת גם בהליכי חירום על פי סעיפים 11 ו-12 לחוק הנוער, אלא שבשל דחיפות הצורך, נילוהו להליכים אלה שוני דיוני הפוסח על דרישת חוות דעת מקצועית ועל מיצוי זכות הטיעון של אלה העלולים להיפגע. אולם יסוד הדחיפות אינו מיתר את מעשה השיקלול והאיזון שנדרש לעשות, אלא מטיל על רשות הסעד

08/01/2026

077-5006206

052-6885006

נטל שכנוע כבד בדבר מידת נזקקותו של הקטין, מידת החיוניות שבהטלת אמצעים לגביו, ובדבר קיום מיתאם בין האמצעים המתבקשים לתכלית הרצויה. על הרשות להניח תשתית עובדתית בעלת גרעין שכנוע פנימי אשר, גם בלא שמיעת טיעוני הנוגעים בדבר, וגם בלא חוות דעת מקצועית, ניתן יהיה לפעול על יסודה במידת שכנוע ובטחון מספיקים כי האמצעים הנחוצים, מתאימים, ובני-תועלת וכי אין בנקיטתם חשש לפגיעה בלתי ראויה בזכויות היחיד והמשפחה.

עם זאת, בית המשפט העליון קבע כי הטלת אמצעי טיפול והשגחה על קטין נזקק מהווה התערבות חיצונית כפויה של הרשות הציבורית באוטונומיה של היחיד והמשפחה. זוהי התערבות מוצדקת ובלתי נמנעת מקום שהקטין הוא נזקק והאמצעים שמבקשים להפעילם חיוניים להגנה על שלומו ורווחתו באופן שבאיזון ראוי בין זכויות הקטין והוריו לבין הצורך בהטלת אמצעי טיפול כפויים גובר הצורך האחרון. לצורך עמידה על מידת הנזקקות ועל האמצעים שראוי להפעילם תוך שיקלול הערכים והאינטרסים המתנגשים, מתקיים דרך כלל הליך דיוני שביסודו חוות דעת מקצועית וזכות טיעון מלאה לכל הנוגעים בדבר.

יודגש, כי הטלת אמצעי טיפול והשגחה מכוח סעיף 12 לחוק מחייבת הצבעה על נזקקות של הקטין ובנוסף לכך, על חיוניות האמצעים ועל הצורך להפעילם מיידית. רק בתנאים אלה קיימת הצדקה לפסוח על סדרי הדין של הליך רגיל לקביעת דרכי טיפול והשגחה על קטין נזקק (מכוח סעיפים 2 ו-3 לחוק הנוער). סעד זה הוא מוצא אחרון, שנועד להבטיח את הטיפול וההשגחה בקטין נזקק כאשר כל האמצעים האחרים אינם יעילים. יש לנקוט בו במשורה. על המדינה מוטל נטל משמעותי כדי להצדיק התערבות כה בוטה בתא המשפחתי ובקשר הטבעי שבין הורים לילדיהם. נראה כי הטעמים, המחייבים משנה זהירות בקבלת החלטה להוציא ילד מרשות הוריו לפי סעיף 3(4) לחוק, תקפים גם כאשר ננקטים אמצעים טיפוליים במסגרת "החלטות ביניים".

בענייננו, בתחילת ההליך בעניינה של הפעוטה, שירותי הרווחה התנגדו לזמני שהות מורחבים בין האם לבתה, אך לאחר לחימה משפטית ממושכת מצד משרדנו, השתנתה עמדתם והוסכם על הרחבת זמני השהות באופן משמעותי.

בהמשך טען משרדנו כי בשלו התנאים להחזרת הקטינה לחייה אמה, שנלחמה על מנת לקבלה ולאחר שאב הקטינה הודיע כי אינו מעוניין לגדלה.

לאחר השתתפות האם בהדרכה הורית, תוך הצגת תשתית עובדתית וראיות נוספות ליכולת ורצון האם לגדל את הפעוטה, **בית משפט השלום לנוער באשקלון הורה על השבת הקטינה למשמורת אמה.**

להלן העתק חלקי מהחלטת כב' השופט גל שלמה טייב בית משפט השלום לנוער באשקלון. מפאת החיסיון והשמירה על פרטיות האם ובתה הפעוטה, פרטיהם המזהים ומידע חסוי אחר הושמטו:

החלטה בדבר החזרת פעוטה לבית אמה לאחר שהוצאה בכוח ממשמורתה על ידי שירותי הרווחה בעיריית אשקלון